

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 8. maja 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 54.

Ivan Mohorič:

Konferenca zbornic v Osijeku.

Koncem prihodnjega tedna se snidejo delegati zbornic za trgovino, industrijo in obrt kraljevine SHS k redni letni konferenci, ki se vrši letos v Osijeku. Dnevni red te konference obsega tri važne in aktualne probleme našega gospodarstva. Prvi je padanje našega izvoza in problem naše plačilne bilance, ki je baš vsled neugodnega lanskega salda naše zunanje trgovine postal ne samo zelo pereč privatnogospodarski, marveč splošen narodnogospodarski problem. Padanje našega izvoza po količini, a še bolj pa po vrednosti blaga vzbuja v vseh gospodarskih krogih resno skrb. Dosedanje trgovinske pogodbe, ki smo jih sklenili z inozemskimi državami, tega vprašanja niso mogle dovoljno rešiti. Glede bodočih pogodb, ki se imajo skleniti v toku letošnjega leta in prihodnjih let, pa so izgledi na čarinske koncesije za izvoz naših produktov vedno slabjši. Tudi vsa druga sredstva, ki bi lahko služila interesom naše eksportne trgovine, ne pridejo prav do veljave, da bi izdatneje pomagala našemu izvozu. Razprava o tem vprašanju bo tvorila uvodni referat, ki ga je prevzela banaška zbornica v Velikem Bečkerek. Njeno poročilo, ki je bilo že aprila meseca razposlano vsem zbornicam, obsega podrobno analizo gibanja naših glavnih izvoznih predmetov v dobi zadnjih treh let, razpravlja o vzrokih vseh pojavov in išče izhoda iz te neveselne situacije.

Sarajevska zbornica bo podala poročilo o reorganizaciji naše konzularne službe v inozemstvu. To vprašanje se vleče že od leta 1923, ko je v Beogradu izvozniki kongres o njem obširno razpravljali. Kljub resolucijam, ki so bile tedaj sprejete, se situacija do letos ni mnogo izpremenila. Konzularni oddelek zunanjega ministrstva se je znal vedno izgovarjati na nezadostne kredite, dasi nam je vsem znano, da naši konzulati s par častnimi izjemami za gospodarsko propagando ničesar ne stori, da pa temu niso samo krediti vzrok. Proti koncu lanskega leta je zunanje ministrstvo priredilo potom zbornic anketo o tem vprašanju. Izdelal se je pravilnik, ki je poleg praktičnih in mogočih stvari obsegal desetkrat preveč nepraktičnih predpisov in stavljal naravnost neizvedljive zahteve na naše konzulate. Načrt tega pravilnika je zelo daleč od tega, kar naši gospodarski krogi v svojem kupčijem poslovanju praktično potrebujejo in kar bi lahko koristilo napredku in razvoju direktnih trgovskih zvez z inozemstvom. Z izpremembo vodstva v konzularno-trgovskem oddelku zunanjega ministrstva se je ozračje v tem važnem uradu pričelo nekoliko čistiti. Zdi se, da gre sedanja preureditev poročevalne službe naših konzulatov v precej praktični smeri in da uspehi teh prizadevanj ne bodo izostali.

Zagrebski zbornici je pripadel referat o naši gospodarski propagandi v inozemstvu. Zbornica je v svojem referatu, ki je bil pretekli teden razposlan, podala zanimiv pregled, kako je informativna služba in trgovska propaganda organizirana v inozemskih državah in koliko one za te svrhe žrtvujejo. Popisane so razmere v Franciji, Angliji, Italiji, na Polj-

skem ter v Švici. V drugem delu razmotriva se vprašanje osnovanja informativnega urada za našo državo in mišljenja posameznih jugoslovanskih zbornic o tej nameri. Solunska komora je k temu poročilu izdelala poseben referat o trgovinskih zastopstvih v inozemstvu, v katerem razmotriva na podlagi dosedanjih izkušenj vprašanje trgovskih zbornic v inozemstvu, privilegiranih trgovskih agencij in trgovskih atašeev.

Zbornica za TOI v Ljubljani je prevzela za osiješko konferenco referat o vprašanju organizacije gospodarske statistike. Točna in zanesljiva gospodarska statistika je predpogoj za intenzivno in izčrpno delo zbornic. Prilike pa so pri nas v tem oziru še zelo neugodne. Že ako pomislimo, da se prvi zvezek definitivnih rezultatov popisa prebivalstva iz leta 1921 še danes nahaja v tisku, vidimo, da tako ne more iti dalje. Statistike, ki jih objavljajo nekatera ministrstva, niso točne in izgubljajo vsled tega vsako praktično vrednost. Dočim skoro vsi ostali resorti izdajajo kake statistike, ministrstvo trgovine in industrije sploh ne publicira nikake statistike. Nekateri resorti so zopet odredili redno statistično poročanje, toda vse gradivo nabirajo le v svojih arhivih. Tam se zлага na kup, nikdo ga ne obdela, ničesar se ne objavi, marveč se smatra vse kot globoko uradno tajnost. Tako na primer danes nimamo niti uradnega seznama rudarskih podjetij v naši državi, nobenega statističnega pregleda industrije in obrtov. Mislimo, da bi se v toku enega desetletja bilo pač lahko na tem polju nekaj storilo. Tudi nam ne služi baš v poseben pohvalo, da je generalna direkcija šum izračunala povsem drugačno površino naše kraljevine, kakor pa direkcija državne statistike v svojih publikacijah o popisu prebivalstva.

Ljubljanska zbornica je v zelo obširni študiji obdelala vprašanje organizacije naše statistike produkcije, prometa, razdelitve in konzuma blaga. V svojem poročilu je podala najprej pregled historigičnega razvoja statistične službe v posameznih delih naše kraljevine in izprememb, ki so nastale v statistični službi po vojni. Posebna pažnja je posvečena načelnim vprašanjem, ki tvorijo podlago novega zakona o statistiki, ki predvideva popolno centralizacijo statistične službe. Nato se bavi referat s stanjem statistične službe v posameznih gospodarskih resortih in obravnava kritično nedostatke sedanjega načina nabiranja podatkov, obdelave statističnega materiala in organizacije službe. Posebno poglavje je posvečeno vprašanju odnošaja TOI zbornic napram gospodarski statistiki. Konečno razpravlja referat o naši poročevalni službi pri mednarodnih uradih in o problemih mednarodne primerjalne statistike, glede katere se bo vršil letos mednarodni kongres statističarjev.

Glede vseh referatov se pripravljajo obsežne resolucije in če bo v ministrstvih nekoliko dobre volje, bo lahko osiješka konferenca zbornic s svojim stvarnim delom registrirala lepe uspehe naših prizadevanj na polju organizacije in pospeševanja našega gospodarstva.

Davek na poslovni promet.

V zadnjem času krožijo po našem časopisu številke o plačilu davka na poslovni promet v letu 1927. Po teh vesteh se je v l. 1927 pobralo prometnega davka v Zagrebu 26 milijonov dinarjev, v Sarajevu 9 milijonov, a v Beogradu samo 2 milijona dinarjev. Zanimali smo se po objavi teh števil, koliko se je pobralo davka na poslovni promet v Ljubljani in ugotovili,

da je znašal v Ljubljani donos 11-7, to je okroglo 12 milijonov dinarjev, kar je v primeri z gospodarsko močjo Ljubljane napram ostalim mestom vsekakor jako veliko, posebno veliko je nesorazmerje napram Beogradu.

Ako se je v celem Beogradu plačalo v letu 1927 res samo 2 milijona dinarjev prometnega davka, moremo z mirno vestjo trditi, da se napram beograjskim trgovcem, obrtnikom in industrijem zakon o davku na poslovni promet sploh ne izvaja. Kakor znano, se davek na poslovni promet pri nabavah za državo pobira z odbitkom od izplačila. Nabave za državo so vse centralizirane v Beogradu, torej se tudi pobira odbitek ob izplačilu. Ker so nabave za državo znatne, moremo z mirno vestjo domnevati,

da zadeva ves plačani znesek samo davek, katerega so razne blagajne pobrale ob izplačilu državnih nabav. Kje je pa potem davek za promet delniških družb in trgovine, obrti in industrije v Beogradu? Ali se potemtaka zakon o davku na poslovni promet res ne izvaja? Zadeva je tako važna, da bi morala v tem pogledu Generalna direkcija davkov stopiti iz rezerve in jo pojasniti! Generalna direkcija davkov v zadnjem času kar zapored bombardira naša davčna oblasta, naj pobiranje davka na poslovni promet čimbolj poostre. Našim davčnim uradnikom se obetajo razne persekucije in inspektorji iz Beograda, ako bi pobiranje ne poostreli, dasi rezultati kažejo, da v polni meri izpolnjujejo svojo dolžnost. Ali bi ne bilo umestnejše, da bi Generalna direkcija napravila red najprej tam, kjer ga še ni? Nas naj pusti Beograd v miru, ker smo plačali ravno davka na poslovni promet preko 40 milijonov dinarjev, to je preko 40 Din na glavo, dočim se je v Srbiji in v Crni gori pobral le nezaten del, ako upoštevamo število prebivalcev. Ako se bodo davki pri nas tako izenačevali, potem nam bo izenačenje prineslo še veliko razočaranje.

Nova določila za dolžnost sodnega protokoliranja firm.

Pri nas je dolžnost sodnega protokoliranja firm odvisna pri predpogoju trgovskega posla od višine predpisane občne pridobnine. V drugih pokrajinah so v tem oziru predpisi različni. Tako se mora na primer v Srbiji vsaka trgovina sodno protokolirati ne glede na obseg. Ministrstvo trgovine in industrije je po naših informacijah pričelo zbirati material za ureditev vprašanja protokolacije potom uredbe. V splošnem se nagiba na stališče, da se omeji dolžnost protokolacije samo na večje trgovine. Mi

to namero ministrstva pozdravljamo, ker je pri nas omejitev protokoliranja vsled devalvacije valute v zvezi s sedaj veljavno občno pridobnino tako nizka, da bi se moral sodno protokolirati že skoro vsak manjši trgovec. V resnici so mali podeželski trgovci pred kratkim dobili pozive od deželne sodišča, da se sodno protokolirajo. Vprašanje protokolacije je torej res pereče in naj bi se v najkrajšem času uredilo tako, da bi bili po intenciji trgovskega zakona dolžni protokolirati svoje obrate res samo večji trgovci, ki bi brez truda in rizika mogli izpolnjevati dolžnosti, katere jim protokolacija nalaga.

POSEBNI PRISPEVKI ZA IZREDNO OBRABO DRŽAVNIH CEST.

Že s finančnim zakonom za 1927/28 je država uvedla za izredno obrabo državnih cest posebne prispevke. Tozadevno določilo je sprejeto tudi v novi finančni zakon. Kakor čujemo izdeluje sedaj ministrstvo pravilnik za pobiranje posebnih prispevkov, katerega pošlje pred uveljavljenjem na izjavo vsem zbornicam.

* * *

UVELJAVLJENJE NOVEGA ZAKONA O DRŽAVNI TROŠARINI.

Finančni minister namerava po zadnjih poročilih predložiti novi zakon o državni trošarini Narodni skupščini po predlogu, o katerem smo že poročali, še tekom meseca junija t. l. Želeli bi bilo, da se ta zakon nujno obravnava in uveljavi še tekom letošnjega poletja, predno začne nova kampanja za žganjekuho.

* * *

OSNOVANJE TRGOVSKO-INDUSTRIJSKE IN OBRTHNIŠKE ZBORNICE V PODGORICI.

Dne 29. aprila t. l. je stopila v veljavo uredba ministra trgovine in industrije z dne 18. marca t. l., v zmislu katere se na področju zetske oblasti uveljavi zakon o

radnjah (srbski obrtni red), ki je veljal dosedaj samo v oblastih bivše Srbije. Uredba predvideva tudi prehodna določila za uveljavljenje tega zakona kakor tudi vse izjemne odredbe, ki jih je bilo izdati z ozirom na poseben položaj in gospodarsko stanje zetske oblasti.

Pri tem se osnuje tudi nova zbornica, in sicer skupna trgovsko-industrijska in obrtna zbornica v Podgorici, ki bo imela 24 članov in to: 10 članov iz Podgorice in 14 članov iz ostalega področja.

Da se izvršijo pripravljala dela za definitivno organizacijo nove trgovsko-industrijske in obrtne zbornice v Podgorici, se je osnovala v tem mestu začasna zbornica. Za člane te zbornice se je imenovalo osebe, ki jih je predlagal ministrstvu trgovine in industrije veliki župan zetske oblasti. Začasna zbornica se je že konstituirala in si je izbrala za predsednika industrijalca M. Stijovića.

* * *

LISTKI, KI SE LEPIJO NA VAGONE, SO ZAVEZANI TAKSI.

Po odločbi generalne direkcije davkov so listki, katere lepijo stranke na robe vagonovskih pošilk, navadni reklamni oglasi, ki so zavezani taksi 10 par za komad, ker po svojem namenu nimajo značaja stalne reklame.

Dvajsetletnica Saveza hrvatskih obrtnika v Zagrebu.

V nedeljo 5. maja t. l. se je vršila v Zagrebu proslava dvajsetletnice obstoja Saveza hrvatskih obrtnika, ki šteje danes okrog 6000 članov ter je ena najjačjih obrtniških organizacij naše države. V prostrani dvorani »Kola«, se je k svečanemu zborovanju zbralo okrog 250 delegatov. Poleg teh so bili navzoči zastopniki oblastne in najuglednejših gospodarskih korporacij, med temi zastopniki ljubljanske Zbornice TOI, zagrebške, splitske, sarajevske in osiješke trgovačkoobrnitiške komore ter Zanatske komore v Beogradu, dalje zastopniki Saveza industrijalaca, Saveza novčanih zavoda, Saveza trgovaca in Saveza maloprodavčev v Zagrebu, delegati naših najuglednejših obrtniških korporacij, med temi tudi zastopniki slovenskega obrtništva. Zbornico TOI v Ljubljani je zastopal g. dr. Pretnar, Zvezo obrtnih združenj v Ljubljani gg. Josip Rebec, Vidmar, Krapeš in Rozman, Obrtno društvo v Ljubljani g. Igljč, Obrtno društvo v Brežicah g. Vogrinec.

Predsednik g. Milan Ramušćak je v svojem slavnostnem govoru podal pregleden historijat Saveza. Ustanovljen je bil l. 1908. Govornik se je spominjal velezaslužnih mož - ustanoviteljev, med temi tudi pokojnega g. Matića, ki je predsedoval Savezu od začetka do leta 1927. V teku 20-letnega

delovanja, polnega težkih bojev, je Savez izvršil ogromno delo za pobudo stanovske zavesti in za povzdigo strokovnega, socijalnega in gospodarskega napredka hrvatskega obrtništva. Kmalu po ustanovitvi je Savez začel izdajati svoje stanovsko glasilo »Obrtniški višesnik«, ki se je v teku let razvil v ugleden in razširjen strokovni list. Savez je posvečal veliko skrb strokovni vzgoji naraščajoč, osobito strokovnemu šolstvu. Da je hrvatsko obrtništvo pridobilo na svojem ugledu v javnosti in vpoštevanje pri činiteljih, ki odločajo o naših gospodarskih stvareh, je glavna zasluga Saveza hrvatskih obrtnikov.

Sledili so nato pozdravni govori. Osobito pažnjo in ugoden utis je napravilo dejstvo, da so se na tej proslavi oglašili s prisrčnimi čestitkami in simpatijami do hrvatskega obrtništva tudi delegati iz Slovenije in srbskih pokrajin in da se je ob tej priliki v govorih gratulantov s posebnim povdarkom manifestirala gospodarska solidarnost med obrtništvom, trgovstvom in industrijom. Proslava se je zaključila z lepim in animiranim komerciom.

Delegati obrtnikov iz Slovenije z zveznim načelnikom g. Rebekom iz Ljubljane so obiskali v soboto s hrvatskimi in srbskimi tovariši grob pokojnega ustanovitelja in 19-letnega saveznega predsednika Matića na Mirogoju ter položili na gomilo velezaslužnega prvobornika hrvatskega obrtništva krasen venec.

Mariborski gospodarski krogi in bolniško zavarovanje.

Na javnem shodu trgovcev, obrtnikov in industrijcev, ki se je vršil v Mariboru dne 24. aprila 1928 glede bolniškega zavarovanja, je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

Pred 93. leti je ustanovilo ljubljansko trgovstvo bolniško blagajno za trgovce in njim nameščence pod imenom »Trgovsko bolniško in podporno društvo«, ki je razširilo po prevratu svoj delokrog na celo Slovenijo.

Društvo je nudilo: 1. za slučaj bolezni prvovrstne zdravniške - specialiste, najboljša zdravila, oskrbo v sanatoriju »Leonišče« ali pa v bolnici II. razreda in denarno podporo in 2) v slučaju starosti in onemoglosti stalno denarno pomoč.

Ta prvovrstna socijalna naprava, katero je vodil nesebičen in izkušen upravni odbor in vsled praktične poslovne uredbe en sam uradnik, je poslovala z malimi stroški tako, da so skoro vsi dohodki prišli v prid zavarovanim članom in njih družinam ter si je društvo kljub najpopolnejši zdravniški oskrbi svojih članov pridobilo tekom desetletij lepo premoženje, to pa vsled tega, ker je štedilo tam, kjer se štediti da in mora, t. j. na upravnih stroških.

Z zakonom o zavarovanju delavcev iz leta 1922 je pa bila ta bolniška blagajna na mah uničena. Njeno poslovanje se je vsled mnogih intervencij sicer še obdržalo, vendar je pa poslala kraljevni organ Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. S tem so poslala ničeva lasna pravila, namesto njih so pa stopila v veljavo določila zakona o zavarovanju delavcev in odredbe Osrednjega urada.

Nekaj časa se je pustilo poslovanje naše bolniške blagajne še precej v miru, predlanske jeseni je pa prišla iz Zagreba naenkrat revizijska komisija, ki je odpravila predvsem II. razred bolnice češ, da to po zakonu ni dovoljeno, vse vrste boljših zdravil itd., skratka, poostriale so se vse blagajniške datjave do najnižje mere, kar že v sledečem letu 1927 ni ostalo brez učinka. Že prejšnja leta je imelo društvo lep prebitek, n. pr. leta 1926 Din 474.000.—, od katerega se mora oddati polovico Osrednjemu uradu v Zagreb, vsled navedenega ogromnega poslabšanja datjave obolelim članom se je pa dobiček lani podvojil in se je oddalo Osrednjemu uradu za lansko leto okoli Din 480.000.—, kar mu pa še vedno ne zadostuje ter šikanira društvo še dalje, da bi izlislil iz nas še več.

Ako pomislimo, da je imelo društvo lani skoro en milijon dinarjev dobička in to komaj pri nekaj manj kot 5000 članih, dočim znašajo prispevki okoli 3 milijone dinarjev, da odpade ena cela tretjina vplačil na dobiček in samo dve tretjini na vse bolezenske datjave in upravne stroške, ki vsled kompliciranosti poslovnega reda tudi niso majhni in to samo radi tega, ker se ne rešpektira člen 46. zakona o zavarovanju delavcev, ki dopušča višje datjave.

Tako bolniško zavarovanje, ki je samo za to tu, da si polnijo blagajne razni nepotrební uradi, smatramo za največjo karikaturu zavarovanja, ker zavarovanci pravzaprav nimajo nič od njega. Vsa hvala o zloglasnem zakonu o zavarovanju delavcev ni v praksi nič drugega kot slepilo za nepoučene nameščence in delavce. Naša dolžnost pa je, da tak zakon, ki ni ničesar drugega kot ovira za ustvaritev vzornih stanovskih bolniških blagajn, po zaslugi žigosamo.

Ob enem z bolezenskim zavarovanjem je izvedeno tudi nezgodno zavarovanje s tako ogromnimi percentuelnimi prispevki, da se po raznih velikih mestih lahko grade iz tega fonda veličanske palače in se denar posojuje na vse strani, ker so izdatki za nezgode sila minimalni.

Zato zahtevamo na današnjem javnem shodu zbrani trgovci, obrtniki in industrijalci, da se

1. zakon o zavarovanju delavcev ali ukine, ali pa tako novelira, da bo dopustna ustanovitev samostojnih razrednih bolniških blagajn z lastnimi štatuti;

2. da se ukine brezvestno zbiranje velikanskih dobičkov od bolezenskega zavarovanja na račun zavarovancev ter se naj v polni meri upošteva člen 46. zakona o zavarovanju delavcev, ki pripušča višje datjave, da bo dosežen namen bolniškega zavarovanja in ne bo treba zavarovancem, ki hočejo odnosno neobhodno potrebujejo kako specialno zdravljenje ali boljša zdravila, teh stroškov samim plačevati in

3. vzamejo zborovalci na znanje zagotovilo ministrstva za socijalno politiko z dne 3. t. m. pod br. 3224/24, da se bodo nevarnostne tablice za nezgodno zavarovanje do meseca avgusta t. l. revidirale in prilagodili prispevki datjavam iz naslova nezgodnega zavarovanja.

* * *

Produkcija žita in naša prehrana.

Ministrstvo za kmetijstvo je te dni izdalo statistični pregled porabe krušnega žita v naši državi. Po tej statistiki se je pridelalo v naši državi v letih 1923—1927 povprečno 17 milijonov 911.003 meterskih stotov pšenice. Od te količine se je porabilo za prehrano prebivalstva (12.017.323 glav) 16.656.803 meterske stote pšenice in za setev pa 2.815.173 ali skupno nad $\frac{7}{8}$ pridelka. Izvozilo se je letno povprečno 1.213.348 stotov v zrnu in 363.042 stotov v moki ali skupno komaj eno desetino celokupne produkcije. Ta ugotovitev je za nas zelo važna, ker se je dosedaj vedno kot glavno bazo za našo trgovsko politiko postavljalo vprašanje izvoza naših cereali, dočim številke dokazujejo, da naša produkcija pšenice ni izvozni, marveč notranji prehranjevalni problem, ker se je v isti dobi uvozilo pšenice in moke letno k nam povprečno 197.509 stotov.

Bilanca koruze je sledeča: Povprečna letna produkcija v letih 1923 do 1927 je znašala 30.191.272 stotov, v tuzemstvu se je konzumiralo 17 milijonov 867.197 stotov, za setev se je porabilo 788.360, dočim je izvoz znašal 3.888.220 stotov. Razmerje med domačim konzumom in izvozom je torej pri koruzi 5 : 1, medtem ko znaša pri pšenici 10 : 1. Točno v odstotkih je znašal domač konzum za prehrano prebivalstva pri pšenici 65-08%, pri koruzi pa 59-06% produkcije. Za setev se je porabilo 15-66% producirane pšenice in 2-61% koruze in izvoz pšenice v zrnu je znašal 6-77%, v moki 2-02% pridelka in izvoz koruze pa 12-85%. Računa se, da je tudi kot letna rezerva ostalo na kmetih od žetve 10-47% pšenice in 25-48% koruze.

Interesantna je statistika povpreč-

ne potrošnje krušnega žita na glavo prebivalstva v posameznih krajih. V Mariboru znaša po statistiki, ki jo je sestavilo ministrstvo, letni konzum žita na glavo 302 kg in sicer 260 kg pšenice, 40 kg koruze in 2 kg ječmena.

V Ljubljani pa znaša konzum na glavo samo 220 kg in sicer 100 kg pšenice, 50 kg ječmena, 50 kg rži in 20 kg krompirja. Ljubljana ima med vsemi mesti v Sloveniji najnižjo kvoto konzuma na glavo. Največja kvota pripade na Ormož, in sicer 365 kg žita letno, od tega 200 kg pšenice, 100 kg koruze in 65 kg rži. V ljubljanski oblasti imajo najvišje kvote Kamnik 360 kg na glavo, od tega pa le 150 kg pšenice, nadalje Lož in Brežice vsaki po 350 kg.

Po srezih računano je povprečna uporaba žita na leto in glavo mnogo bolj enakomerna in variira v Sloveniji med 313 kg (celjski srez najnižji) in 361 kg (murskosobotski srez kot najvišji). Od tega pripada na pšenico najmanj 71 kg (dravogradski srez) in največ 194 kg (Slovenjgrajski srez), torej variira od 20 do 50%, dočim tvorijo ostanek v vedno večji meri koruza in rž, deloma tudi ječmen. Potrošnja krušnih žit se je v toku zadnjih štirih let zelo spremenila. S splošnim poslabšanjem delovnih prilik je porastel konzum slabejših vrst krušne moke, katere prodaja je v prvih letih inflacijske konjunktore po prevratu bila zelo težavna, ker je konzum zahteval samo belo moko.

Statistika žitne prehrane ni popolnoma jasna, ker ne vsebuje za naše kraje zelo važnih podatkov o surogatnih pridelkih, aji in prosu, ki sta za prehrano prebivalstva na deželi v Sloveniji zelo važna. Vsekakor pa je ta publikacija važen prinos za proučevanje vprašanja naše notranje prehrane, ki je baš letos vsled slabe žetve zelo aktualno.

VAJENSKA RAZSTAVA V CELJU.

Celski obrtniški krogi priredijo 27. in 28. maja t. l. v Celju vajensko razstavo. Razstava se vrši v Narodnem domu. Kakor smo informirani, je dobil razstavni odbor doslej že nad 150 prijav od nad 180 razstavljalcev. Od teh pripada na posamezne obrte: Šivilje 29 vajencev, pletilnice 8, dežnikarje 1, modistinje 6, steklarje 4, ščetarje 1, medicarje 2, fotografe 1 sodarje 2, pletarje 2, vrvarje 1, tapetnike 1, stavbenike 3, sedlarje 2, lončarje 1, kamnoseke 4, kolarje 3, kleparje 5, ključavničarje 26, kiparje 1, brivce 6, mizarje 26, zlatarje 16, krojače 9, kovače 10, čevljarje 14; ostali pripadajo raznim drugim obrtom. — Sodelujejo pri razstavi tudi vodja in učiteljstvo obrtne nadaljevalne šole. Stroški so proračunjeni radi izdavanja nagrad in diplom na 30.000 dinarjev in se bodo deloma krili z vstopnino, ki je proračunana na 5 Din, za vajence pa 1 Din, dočim so razstavljalci prosti. Prosilo se je tudi direkcijsko državnih železnic za popust za vajence, toda prošnja je bila odbita. Večina razstavljalcev je iz celjskega okrožja, iz Ljubljane je samo eden, iz Maribora 14, precej pa jih je iz Trbovelj in Laškega.

* * *

NOV TRGOVINSKI ZAKON.

Vseučilišni profesor dr. M. Stražnicki, ki je član komisije pri ministrstvu pravde za sestavo novega in enotnega trgovinskega zakona, je izjavil glede novega trgovinskega zakona naslednje: Delo napreduje glede na različenost zakonodajstva v naši državi počasi. Neki deli trgovinskega zakona, kakor definicija pojma trgovca, trgovski posli, trgovski register, trgovske firme, so že izdelani. Veliko pozornost se posveča delniškemu pravu. Pomorsko pravo sploh ne bo v trgovinskem zakonu kakor tudi ne rečno pravo. Komisija stremi za tem, da čimprej konča trgovinski zakon, za katerega vlada velik interes in ki je za naše prilike zelo potreben. Naravno, da bo komisija predložila osnutek vsem gospodarskim in drugim ustanovam in da bo po dobljenih predlogih izvršila definitivno redakcijo. Upati je, da bo tekst zakona kmalu izgotovljen.

Rezolucija izvoznikov.

Društvo izvoznikov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je na svojem IX. rednem občnem zboru dne 22. aprila 1928. leta sprejela sledečo

rezolucijo:

Da se zaprosi:

I. G. minister zunanjih zadev ter trgovine in industrije

1. da čim prej ratificira sklenjene trgovske dogovore in da se sklenejo takoj dogovori z državami, s katerimi jih še nimamo;

2. da se pri sklepanju dogovorov vedno zasliši društvo izvoznikov kot najkompetentnejše za izvozno trgovino.

II. G. minister financ

1. naj ukine davek na poslovni promet, ki je bil že pri uvedbi označen kot začasen ker ovira razvoj trgovine s svojo nepravilnostjo ter se pri izterjavanju plača tri-do štirikrat na en in isti predmet. Nikakor se ta davek ne sme vnesti v zakon o državnem posojilu;

2. da se ukinejo vse ostale izvozne carine, ker so tudi one bile upeljane po vojni le za prehodni čas;

3. da se državna trošarina na špirit poviša od 15 do 25 Din, kakor je bilo to prej in to v interesu domačega sadjarstva in sliv v splošnem, tem bolje pa, ker letos koruza ni obrodila;

4. da se stabilizacija dinarja ne veže z zakonom o državnem posojilu.

III. G. minister prometa

1. da zniža transportne tarifyne postavke, da osigura varnost vagonov in desk za vagone pri »rinfusa«-ekspedicijah hrane; in da železnica prevzame odgovornost za prevzete količine po uradni meri oziroma teži;

2. da se odpravijo vse težave in ovire, ki se delajo pri tranzitu naše živine skozi druge države.

IV. G. minister šum in rud:

Da z ozirom na velike koristi gozdarstva in gozdarske industrije posveti vso pozornost na usodno pojavo gozdnega parasita, ki nam preti v ne-

kolikih letih uničiti gozde. Ta parasit ni neznan, ker se je pojavil v Češkoslovaški, Nemčiji, Avstriji itd., kjer so našli tudi sredstvo proti temu, ki se z uspehom uporablja za njegovo pokončevanje. Nobena žrtev na tem polju ne bo prevelika v primeri s koristijo, ki nam ga daje gozdarstvo.

V. G. minister poljedelstva in vod

1. Z ozirom na močno razvito proizvodnjo cerealij v Sev. in Juž. Ameriki, kjer se ustanavlja ogromni rezervni fond od 3 milijard dolarjev zaradi čim večjega izvoza cerealij na vsa svetovna tržišča in da se uniči proizvodnjo v drugih državah, prosimo g. ministra, da se naresneje poruči ta pojav in da se posveti vsa pozornost na poljedelstvo in v to svrhu ustanovi »Savet za poljoprivredno reorganizacijo«, ki naj ima namen razviti pri nas gospodarske panoge živinoreje, sadjereje, vrtnarstva, perutniarstva; da posveti resno pozornost zdravilnim in industrijskim rastlinam, ki imajo pri nas posebno ugodno zemljišče in podnebje. To nam je posebno potrebno za slučaj zmanjšane proizvodnje cerealij ter da imamo tako razvito produkcijo onih rastlin in izdelkov, pri katerih nam ne more nihče konkurirati;

2. da se prepove kmetom prodajati žito in ostale poljske pridelke predno dozore (na zeleno);

3. da se vsako leto določi primeren kredit za podpiranje in varstvo sadovnjakov od parazitov;

4. da se najenergičnejše dela na oplemenitvi perutnine v svrhu produkcije in izvoza jaje, kakor tudi perutnine;

5. da se v svrhu dobivanja čim večje količine jaje za izvoz prepove klanje in izvoz živih in zaklanih kokoši, petelinov, piščet v času njihovega parjenja, nošenja jaje in valjenja, t. j. v času od januarja do konca aprila. Izvoz puranov, gosi in rac naj bude popolnoma prost;

6. da ministrstvo ustanovi potrebno število modernih in vzornih perutnarskih stanic.

VI. G. minister pošte, telegrafa in telefona:

Da upelje hitrejši medkrajevni telefonski promet, ki je zelo pomankljiv celo leto, kakor tudi hitrejša dajanje zveze sploh.

STANJE TRGOVINSKIH POGODB MED NAŠO DRŽAVO IN INOZEMSTVOM.

Glede trgovinskih pogodb moramo pri nas razločevati tri skupine držav, s katerimi stojimo v pogodbenih trgovinskih odnosih. V prvo skupino spadajo one države, s katerimi po ujedinenju sploh nismo vodili še nikakih pogajanj. Glede teh držav veljajo še naprej v trgovinskih odnosih načela, ki so veljala za predvojno Srbijo.

V drugo skupino spadajo države, glede katerih so se utrdili trgovinski odnosi potom verbalnih not. V tretjo skupino spadajo končno države, s kojima je sklenila naša država nove trgovinske pogodbe.

Nove trgovinske pogodbe so v glavnem sklenjene na podlagi največjega pooblaščenja. Take pogodbe imamo z Avstrijo, Italijo, Anglijo, Nemčijo, Poljsko itd.

Z vrsto držav so se sklenile trgovinske pogodbe, toda niso se še podpisale. Z drugimi, kakor n. pr. s Francijo, Ameriko, Grčijo, so se trgovinske pogodbe že podpisale, toda se niso še ratificirale. Sedaj se pripravlja material za trgovinska pogajanja s Češkoslovaško, ki bi se morala začeti v najkrajšem času. Glede pogodbe s Španijo je španska vlada pripravila projekt, ki ga mora še odobriti gospodarski svet v Madridu. Po odobritvi se bodo tudi tukaj začela pogajanja. Z Estonijo se je potom verbalne note uvedel režim največjega pooblaščenja. Z Albanijo se je sklenila trgovinska pogodba, ki je podpisana, ratificirana pa pogodba še ni. S Poljsko imamo trgovinsko pogodbo brez tarifnega dela, ki se je sklenila leta 1921, ki se je že tedaj podpisala in tudi ratificirala. Trgovinska pogodba z Avstrijo se mora revidirati. Revizijo je zahtevala Avstrija. V toku pogajanj so nastali spori glede nekaterih carin na poljedelske predmete in pogajanja so ostala na mrtvi točki. Pričakuje se pa, da se bodo pogajanja ponovno začela že tekom prihodnjega meseca.

VISOKA CENA ZA PŠENICO V AMERIKI.

Poročila, da so posevki slabo prezimili, so dala svetovni spekulaciji povod za veliko navijanje cen, ki se je opazalo več tednov. V prvih dneh tekočega meseca pa se je razburjenje na žitnih tržiščih nekoliko poleglo. Draženje v Čikagi je prenehalo, ker je spekulacija svoje dobičke že spravila na varno.

Sedanje cene za pšenico so najvišje, katere so bile kdaj dosegljive. Samo leta 1898, ko je bila v Evropi slaba letina in se je Amerika pripravljala za vojno s Kubo ter vsled tega žito zadrževala, so bile cene približno tako visoke.

Takrat je notirala pšenica na borzi v Čikagi 1.67 dolarja, danes pa 1.70 dolarja. Ameriški agrarci so bili že jako zadovoljni, ako so prodali bušelj pšenice po 1 dolar, sedaj so tem zadovoljnejši, da je cena tako ugodna. Splošno se domneva, da je visoka cena za pšenico v zvezi z ameriškim političnim položajem, ker se vlada prizadeva, da obdrži pšenico visoko ceno, ker upa s tem pridobiti pri prihodnjih volitvah za svojega kandidata farmerje, ki imajo v političnem oziru velik vpliv.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 30. aprila 1928 je imela Narodna banka v obtoku za 53247 milijonov dinarjev bankovcev. Obtok se je v zadnjih osmih dneh meseca aprila t. l. zvišal za 60 milijonov dinarjev.

Ljubljanska borza.

Tečaj 7. maja 1928	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-3225
Berlin 1 M	13-58	13-61
Bruselj 1 belga	—	7-9345
Budimpešta 1 pengő	—	9-928
Curich 100 fr.	1093-50	1096-50
Dunaj 1 šiling	7-9825	8-0125
London 1 funt	276-96	277-76
Newyork 1 dolar	56-71	56-91
Pariz 100 fr.	222-64	224-64
Praga 100 kron	168-05	168-85
Trst 100 lir	298-25	300-25

RAZNO.

† Sava R. Kukić. Dne 4. maja t. l. je umrl v Beogradu v pokojeni generalni direktor carin g. Kukić. Pokojnik je v povojni dobi postavil temelje za ureditev carinske službe v naši kraljevini. Po vpokojitvi v letu 1921 je z bog svojih strokovnih zmožnosti sodeloval skoro pri vseh pogajanjih za sklepanje trgovinskih pogodb naše države z zunanjimi državami, sodeloval v tarifnem odboru in drugih važnejših korporacijah ter se tudi publicistično udeleževal. V svojem uradovanju je kazal umevanje za gospodarske potrebe in v prvih časih povojne dobe v Sloveniji odpravil marsikatero krivico ali jo je vsaj omilil.

Društvo »Trgovska akademija« v Ljubljani ima v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani Zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitev štipendij za absolvente Trgovske akademije v svrhu praktične izobrazbe v inozemstvu.

Kredit za poljedelske razstave. V ministrstvu poljedelstva in vode se je določil kredit 800.000 Din, ki se bo uporabil za gospodarske razstave vseh poljedelskih strok v državi.

Pred sklenitvijo medsebojne arbitražne in trgovinske pogodbe med Italijo, Turčijo in Grčijo. Angleški politični krogi so prepričani, da se bo v kratkem sklenila pogodba med Italijo, Turčijo in Grčijo, ki se bo naslanjala na sestanke načelnika italijanske vlade v Milanu in Rimu s turškim zunanjim ministrom in zastopniki grške vlade. S to pogodbo bi se imela urediti razna vprašanja, ki zadevajo vse tri države in posebno nesporazumljenja med Grčijo in Turčijo glede Anatolije. Italijanskim družbam bodo dovoljene koncesije za obnovo Smirne in drugih mest v Mali Aziji, ki jih je poškodovala in deloma razdejala poslednja potresna katastrofa. Pogodba naj bi imela po njihovem mnenju še dva druga namena, in sicer omogočiti finančne olajšave in trgovinska pogajanja s Turčijo in Grčijo ter med njima dvema, obenem pa medsebojen arbitražni pakt.

Američani v Jugoslaviji. Parobrobná družba Cunard Line priredi v maju skupni izlet v Jugoslavijo. Veliki parnik »Beregaria« odpluje 16. t. m. iz New Yorka. Izletnike bo spremljal Cunardov zastopnik, naš izseljenec Vuković, ki bo skrbel za vožnjo po mroju in po železnicah v Jugoslaviji.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Leta 1909. pride me Aškerc vprašat za svet, če bi mu ne kazalo prositi pri ministrstvu za umetniško podporo, češ da bi s to podporo rad napravil daljše potovanje. Odgovoril sem mu, da pojde stvar morebiti težko, ker bo imelo govoriti besedo o njegovi prošnji tudi deželno predsedstvo kranjsko, katero stoji pod vplivom Slovenske Ljudske Stranke; a rekel sem mu vendar, naj mi prošnjo izroči, da hočem osebno v ministrstvu vse storiti, kar se bo dalo. Ko mi je Aškerc prošnjo izročil, kupil sem vse dotedaj izšle zvezke njegovih del — zdi se mi, da jih je bilo deset — ter sem nesel vse to v naučno ministrstvo. Referent je bil sekcijski svetnik pl. Milenkovich. Ko mu razložim kdo je Aškerc in ko vidi takšno število zvezkov njegovih pesniških del, zagotovi me, da bo z vso odločnostjo za izpolnitev Aškercove prošnje ter da v svojem poročilu do ministra stavi tudi v tem smislu predlog. Vendar je še pripomnil, da bode stvar morala iti na deželno predsedstvo v Ljubljano, da se o prošnji izjavi. Govoril sem o zadevi potem tudi z ministrom.

Ker mi je referent povedal, da se v podobnih zadevah, kar se južnih Slovanov tiče, osrednja vlada obrača do vseučilišnega profesorja, dvornega svetnika dr. Vatroslava Jagića, da jej izrazi svoje mnenje, pisal sem mu in ga prosil, naj Aškercovo prošnjo priporoči. Iz njegovega odgovora sem na svoje začudenje izvedel, da je bil že pozvan, naj oceni Aškercovo delo. Zakaj? Druzega povoda za to ni bilo, ko političen. Vsaj tako se mi je zdelo in mislim, da sem sodil prav.

Sicer me je pa sporočilo dr. Jagićevo pomirilo. Piše mi namreč pod datumom 22. maja 1909 takole:

»Ja sam već prije godinu dana imao ocijeniti rad Aškercov: to sam učinio razumije se u povoljnom za njega smislu. Ne razumijem, dakle, zašto Ministarstvo, pošto već ima moje mišljenje, opet iznovice kani, kako mi javljate, pitati. To znači samo odgadati od dana do dana, od jedne godine do godine, a i meni otimati vrijeme, koje posve nužno trebam za druge poslove. Vi biste dakle uskorili stvar u korist Aškercu i meni

69

olakotili suvišnu pisariju, kad biste svratili pažnju one gospode u Ministarstvu, koja se tim poslom bave, da je moje mišljenje o Aškercu ministarstvu već poznato, neka samo gleda, da stvar što skorije riješi. Ja ne bih umio o Aškercu u godini 1909. drugo reći, nego li što sam već rekao godine 1907 ili 1908.«

(Imel sem že pred letom dni oceniti Aškercovo delo: storil sem to, seveda tako, da je bilo zanj ugodno. Ne razumem torej, zakaj me Ministrstvo, ker moje oceno že ima, zopet na novo namerava vprašati, kakor mi pišete. To pomeni samo odlagati od dne do dne, od leta do leta, meni pa jemati čas, ki ga nujno potrebujem za druga opravila. Vi torej pospešite stvar v Aškercovo korist in me rešite nepotrebne pisarije, ako opozorite ono gospodo v Ministrstvu, ki ima posla s to stvarjo, da je moje mišljenje o Aškercu ministarstvu že znano in naj samo skrbi, da se stvar kar najhitreje reši. Jaz ne bi znal o Aškercu leta 1909. reči drugega, nego sem že rekel 1907. ali 1908. leta.)

Na moje začudenje ni dr. Jagićeva ocena nič koristila. Merodajneje, ko njegova strokovna, bila je politična ocena deželnega predsedstva kranjskega.

Čez par mesecev povabi me namreč referent k sebi ter mi pokaže poročilo deželnega predsedstva kranjskega. V tem poročilu se je pripovedovalo, kaj je Aškerc in kako živi, a glede prošnje za podelitev umetniške podpore ni bilo nikakega predloga. Ko sva z referentom o tem razpravljala in je on izrekel mnenje, da zdaj ne ve, kaj bi bilo storiti, pregovoril sem ga, naj stopi k ministru ter se postavi na stališče, da velja glede deželnega predsedstva kranjskega znani »qui tacet consentire videtur«. Referent je to tudi storil, in je kakor mi je pripovedoval, prav zgovorno priporočal ministru, naj Aškercovi prošnji ugoti. A minister je odločil, naj se stvar vrne v Ljubljano in zahteva od deželnega predsedstva, da zavzame glede prošnje Aškercove stališče. Nato je prišel odgovor, da deželno predsedstvo prošnje priporoči ne more, češ, da je Aškerc enostrank in da bi ugodna rešitev njegove prošnje utegnila pri velikem delu slovenskega prebivalstva vzbuditi nevoljo. Ko sem Aškercu to pripovedoval, nasmehnil se je trpko ter je pristavil, da mi je v očigled takim nazorom v palači na Bleiweisovi cesti tembolj hvaležen, da sem se zanj zavzemal.

Aškerc je večkrat zahajal k meni. Skoro ob vseh velikih praznikih je bil moj gost. Nekoč sva ob taki priliki razpravljala, kakšne posledice utegne imeti, da se je s privoljenjem narodno - naprednih poslancev v deželnem zboru kranjskem spremljal deželnozbornski opravilnik tako, da je onemogočena vsaka obstrukcija. Jaz sem tedaj izrazil mnenje, da se bode popustljivost narodno-naprednih poslancev nad stranko hudo maščevala, češ da bo Slovenska ljudska stranka z njej lastno brezobzirnostjo in silovitostjo, v kateri je nikdo več ne bode mogel ovirati, delovala z deželno zakonodajo na to, da iz vseh opozicij iztisne narodno-napredno stranko. »Ali misliš, da tudi iz občinskega sveta?« vprašal je v strahu Aškerc. Pritrtil sem mu, nakar je dejal: »Potem sem pa izgubljen, kajti če bi me ti ljudje mogli, sežgali bi me na grmadi!« Tolajil sem ga, da do osvojitve Ljubljane brzkone še tako hitro ne pride. A ko je deželni zbor kranjski sprejel zakonski načrt o spremembi občinskega volilnega reda ljubljanskega, prišel je Aškerc zopet ves v skrbih k meni. Potolajil sem ga, da si bodem prizadeval pri občinskem svetu izposlovati mu vpokojenje s polnimi prejemki. Povabil sem ga naj vložiti tozadevno prošnjo in Aškerc je to tudi storil ter je prošnja bila pripravljena za poročilo občinskemu svetu takrat, ko je dospela vest o moji nepotrditvi za župana.

Aškerc je po moji nepotrditvi prošnjo umaknil; midva pa od takrat, odkar sem se umaknil iz političnega življenja, nisva več osebno obdevala, ker sem večinoma bil zunaj Ljubljane. Poslednjekrat je bil pri meni takrat, ko se je poslovilo od mene magistratno uradništvo. Kasneje mi je pošiljal le voščila za god in za novo leto. Zakaj je prerušil obiske pri meni, ne vem. Morebiti me ni hotel motiti v mojem samotarnstvu; morebiti je bil — in taka občutljivost pri njem ni izključena — užaljen, ker je njegova prošnja za upokojenje ob mojem odhodu ostala nerešena. Je-li bilo eno ali drugo, tega seveda ne izvem več; vtis pa imam, da je prežgodno njegovo smrt zakrivila skrb, kaj bode, če ga Slovenska ljudska stranka spravi ob kruh. Kolikorkrat se na to spomnim, se mi oglasi vest, zakaj one prošnje nisem dal nujno rešiti.

(Dalje prihodnjt.)

Srednjeevropska gospodarska konferenca. 3. maja t. l. se je pričela na Dunaju na tri dni določena četrti srednjeevropska gospodarska konferenca, ki se je pečala z aktualnimi gospodarskimi vprašanji, predvsem o naraščajočem prometu na Donavi, o racionalizaciji, o preiskavah konjunktura in o tarifnih zadevah.

Borza dela v Mariboru. Od 29. aprila do 5. maja je iskalo dela 95 moških in 37 ženskih, skupaj tedaj 132 oseb, prostih mest je bilo 52, delo je dobilo 50 oseb, t. j. 26 moških in 24 ženskih oseb, odpotovalo jih je 50, odpadlo pa 73. Od 1. januarja do 5. maja pa je iskalo dela 2675 oseb, 1266 mest je bilo prostih, 778 oseb je dobilo delo, 1411 jih je odpotovalo, 1171 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 5 viničarjev, 6 majerjev, 10 hlapcev, 7 poljskih delavcev, 1 pasar in srebrar, 1 livec, 1 opekarski delavec, 1 čevljar, 1 krojač, 1 šafar, 3 ogljarji, več vajencev (klobučarske, pekavske, kovaške, mizarne, steklarske in kotlarske obrti) in tudi 11 kmečkih dekel, 10 kuharic, 1 gošpodinja, 9 služkinj, 3 sobarice, 2 varuški, 3 šteparice za gornje dele čevljev, 1 perfektna pisarniška moč, 1 podnatarica, 1 servirerica za kavarno.

DOBAVA, PRODAJA.

Popravilo na poštnem posloju v Celju. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje tretjič pismeno dražbo v skrajšanem roku 20 dni za kleparska in krovška ter zidarska dela na poštnem posloju v Celju. Dražba bo dne 31. maja t. l. ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Pogoji se lahko vpoglejajo in kupijo v pomožnem uradu direkcije. Jamčevina (5%, če je inozemec 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije, soba št. 41.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. maja t. l. ponudbe glede dobave 30 komadov litoželeznih kapic. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju). — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 15. maja t. l. ponudbe glede dobave 4 vagonov portland-cementa. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 24. maja t. l. ponudbe glede dobave 1 stružnice. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. maja t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave 15.000 kg žvepla, 300.000 kg amonijevega solitra in 200.000 kg kalijevega solitra. — Dne 22. maja t. l. pri ministrstvu vojske in

mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu glede dobave raznih kovin, električnega materiala, materiala za mašine in šamota. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 25. maja t. l. se bo vršila pri mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave nizkotlačnega parnega valja; dne 26. maja t. l. pa glede dobave 2 kolesnih zvezd za gonilne osi. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju).

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI.

Tržni dnevi v Ljubljani meseca aprila so bili z ozirom na pomladansko sezono prav živahni. Zanimivo je, da je bilo na ljubljanski trg v drugi polovici meseca aprila pripeljanega krompirja v večji množini, kakor pa v Zagrebu, kakor to izkazujejo tamošnji tržni podatki. Kot novino je treba zaznamovati šparglje, ki so razmeroma še dragi, in novi zgodnji krompir iz Italije. Cene so ostale v splošnem neizpremenjene, samo moka se je nekoliko podražila. Tržne cene so bile koncem aprila sledeče:

Meso in mestni izdelki: Goveje meso v mesnicah 19 Din kg, na trgu: I. 19, II. 15 do 17, III. 12 do 13; telečje meso I. 22-50, II. 20; prašičje I. 25, II. 20 do 22; slanina na drobno 22 do 24, slanina na debelo 21-50 do 23, prekajena slanina 25 do 30, mast 26 do 28, šunka 30 do 35, prekajeno meso I. 30 do 32-50, II. 25 do 27-50, koštrunovo meso 13 do 14, jagnjetina 18 do 20, kozličevina 22 do 24, konjsko meso I. 8, II. 6; klobase: krakovske 40, debrecinske 40, hrenovke 32, safalade 32, tlačanka 20, polprekajene kranjske 32 do 35, suhe kranjske 30.

Perutnina, divjačina in ribe: Piščanci po velikosti 20 do 27-50, kokoši 25 do 40, petelini 25 do 35, race 35 do 40, domači zajci po velikosti 10 do 25. Divjačine na trgu ni bilo. Ribji trg: Karpi 25 do 30, ščuke 30 do 35, žive postrvi 80, mrtve 60, klini 15, mreže 15, pečenke 10.

Mlečni izdelki: Mleko liter 2-50 do 3, surovo maslo 40 do 44, čajno maslo 40 do 55, maslo 40 do 44, bohinjski sir 28 do 32, eno jajce 0-75 do 1 Din.

Sadje: Na trgu so zadnja domača jabolka, ki so se podražila. Luksuzna jabolka 12, jabolka I. 10, II. 9, III. 8, oranže komad 1-50 do 3-50, limone 0-75 do 1, rožiči 8 do 10, fige 12, dateljni 24 do 48, mandelji 52 do 70, orehi 10, luščeni orehi 30, suhe češplje 10 do 18, suhe hruške 9 do 10 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 64 do 72, Santos 48 do 52, Rio 36 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 72 do 80, III. 56 do 60, kristalni beli sladkor 14-50, sladkor v kockah 16-50, kavne prmesi 20, riž I. 12, II. 8-50, namizno olje liter 18, jedilno olje 16, vinski kis 4-50, navadni kis 2-50, kg morske soli 3, kamene soli 3-50, kg celega popra 62, mletega popra 64, paprika III. vrste 28, sladka paprika po kakovosti do 52, 1 l petroleja 7, testenine I. 12, II. 10, pralni lug 3-50, čaj 80.

Mlevski izdelki: Moka št. 0 Din 5-75 do 6, št. 2 5-50, št. 5 5-50, št. 6 4-50 do 4-75, kaša 6, ješprenj 5 do 6, ješprenček 10 do 12, otrobi 2-50 do 3, koruzna moka 4-50, koruzni zdrob I. 5, pšenični zdrob 7 do 8, ajdova moka I. 8 do 9, II. 6 do 7, ržena moka 4-50 do 5.

Žita: q pšenice 410 do 420, rži 375 do 400, ječmena 360 do 370, ovsa 310 do 335, prosa 260 do 300, nove sušene koruze 330 do 340, ajde 280 do 290.

Fizol in drugo: q fizola ribničana 455, prepeličarja 525, q graha 450 do 500, leče 700 do 900.

Kurjava: q premoga 44, m³ trdih drv 150, mehkih drv 60 do 70.

Krma: q sladkega sena 100, polsladkega 75, kislega 60, q slame 60.

Zelenjava: 1 kg ajserice 14, endivije 10 do 14, berivke 4, 1 kg zgodnjega zelja 10, kislo zelje 4, karfiol 8 do 10, šparglji 36 do 40, kolerabice podzemljice 1, špinača 6, stročji grah 8 do 10, luščeni grah 16 do 20, čebula 5 do 6, česen 6 do 8, stari krompir na debelo 1 do 1-25, na drobno 1-25 do 1-75, novi krompir iz Italije 8, kislja repa 3, korenje 2 do 4, peteršilj 4 do 5, zelenjava za juho 4 do 5.

MARIBORSKE TRŽNE CENE OD

1. MAJA 1928.

(V dinarjih.)

Goveje meso 9 do 18, drob 5 do 10, loj 8 do 10, tetelina 15 do 22-50, drob 15 do 20, svinjina 15 do 25, drob 10 do 20, slanina 20 do 22-50, papricirana 26 do 30, prekajena 26 do 30, mast 23 do 30, prekajeno meso 22 do 32, gnjat 22 do 24; drobnica: ovčje meso 12; klobase 18 do 40, meseni sir 30 do 35, tlačanka 26 do 30, konjsko meso 5 do 8 za 1 kg.

Kože: konjske 150 do 200 za komad, goveje 18 do 20-50, telečje 25 do 28, svinjske 16, gornje usnje 85 do 130, podplati 80 do 95 za 1 kg.

Perutnina: 25 do 100 komad, domači zajci 5 do 25 komad, ribe 15 do 20 kg.

Mleko, maslo sir, jajca: mleko 2-50 do 3, smetana 10 do 14, maslo surovo 40 do 48, kuhano 44 do 50, čajno 55 do 65, sir 25 do 85 kg, jajca 0-75 do 1 komad, sirček 5 do 6 hlebček.

Pijače: vino novo 12 do 15, staro 16

do 25, pivo 9-50, žganje 36 do 44, sadje: več 3-50 do 4 liter.

Kruh beli 6, črni 5-50 za 1 kg.

Sadje: jabolka 6 do 12, posušene slive 9 do 10, orehi 36, mandelji 48 do 56, mak 16 za 1 kg, limone 0-75 do 1, oranže 1 do 2-50 komad.

Specerijsko blago: kava I. 65 do 75, II. 45 do 60, pražena I. 80 do 160, II. 52 do 70, čaj 100 do 125, sol 3 do 3-50, testenine 10 do 14, marmelada 25 do 30, povidl 10, sladkor 14 do 16, kvas 35, škrob 15 do 18, milo 8, soda 2, cikorija 18 do 20.

Mlevski izdelki: pšenična moka 3-70 do 5-50, ržena 5, ječmen 6 do 12, otrobi 2-25 do 2-50, koruzna moka 3-25, koruzni zdrob 4-25 do 4-50, pšenični zdrob 6, ajdova moka 7 do 8.

Krma: seno 80 do 110, slama 45 do 55 za 100 kg.

Kurivo: drva trda 140 do 150, mehka 105 do 120 za 1 m³, premog trboveljski 43 do 50, velenjski 26 do 28 za 100 kg, oglje 2, koks 0-75 do 0-90, sveče 25 do 35 za 1 kg.

Zelenjava: solata 1 do 2, letošnji grah v stročju 12, čebula 5 do 6, česen 10 do 14, hren 10, krompir letošnji 12, lanski 1 do 1-50 za 1 kg, kislja zelje 4, kislja repa 2 za 1 kg.

MARIBORSKI TRG DNE 5. MAJA 1928.

Na trgu je bilo 40 s svinjino in 9 s krompirjem in zelenjavo naloženih voz. Kljub slabemu vremenu je bil ta tržni dan prav dobro založen in tudi obiskan. V splošnem so bile cene skoraj nespremenjene, pač se je pa opazilo, da so cene karfiolov kakor tudi špargljev znatno padle, zadnje so se povsod znatno znižale.

Perutnine in domačih živali je bilo komaj 200 komadov. Tudi pri teh so cene ostale dosedanje, le pri kozličkih je bilo videti, da gredo na kvišku, ali vseeno so se prodali vsi komadi, ki so bili na trgu, kar se vidi, da človek mora tujcu robo naravnost ponujati, ako noče, da blago ne ostane neprodano.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, sadike so se kljub slabemu vremenu prav dobro prodajale. Posebno dosti prinašajo ljudje salate, katere se je v zadnjem času zelo pocenila. Sadja in cvetlice jo bilo, kakor običajno, v veliki obilici in po navadnih cenah. Sadike pa ljudje še vedno radi kupujejo. **Lončena in lesena roba** se je prodajala po 1 do 100 Din, lesene grablje (bilo jih je malo) po 6 do 8, brezove metle 2-25 do 6 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 2. in v soboto 5. maja so kmetje pripeljali 15 voz sena in 2 voza slame na trg. Cene so bile senu 100 do 120, slami pa 45 do 55 Din za 100 kg.

Najboljša so še vedno Puch-kolesa!

Solidne cene! Plačljivo tudi na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

predaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG, domači in inozemski za domačo

KOVAŠKI PREMOG vsak vrst

KOKS, liurniški, plin-žarski in plinski

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta 19/L

Trgovci!

je najboljšje namizno olje.

Stalno v zalogi v veletrgovinah v Ljubljani.

Zastopnik:
L. Schuster, Ljubljana
Telefon 2649.

Vnovčevalnica
FR. KLEMENC - LJUBLJANA

- Tvornica mernih izdelkov in konzerv -

Samo na debelo! Zahtevajte cenik!

Telefon števil. 2164. Brzjavljaj: Vnovčevalnica.

VELETRGOVINA
kolonijalne in specerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pržene kave, mletih dšav in rudniške vode.

Točna in solidna posredništva! Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIŽOVNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.